

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/12415/ /2009. RP.

**Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása**

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, a panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 189/2009. (VI. 10.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak a személyes adatok védelméhez való jog és a szabad mozgáshoz való jog sérelme tekintetében

helyt adok,

míg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme tekintetében a panasznak

részben helyt adok.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Készenléti Rendőrség parancsnoka
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos 2009. március 26-án, 11.00 óra körüli időben Budapesten, az V. kerületi Markó utcában gyalogosan közlekedett három társával a Balassi Bálint utca irányába. Ekkor vették észre a KBT-039 frsz-ú, rendőrségi felirattal ellátott személygépkocsit, mely szabálytalanul várakozott a Markó utca 13. szám előtti járdaszakaszon. Miközben a panaszos három társa – szabálysértési feljelentés céljából – digitális fényképezőgépekkel felvételeket készített a gépkocsiról, a panaszos a mobiltelefonján bejelentést tett a 107-es számra. Ez alatt a Markó utca 13. szám alatti épületből kijött egy gyakorló ruhás, 07006 azonosító számot viselő rendőr, és a járművet – a járdáról letolva – az úttest szélén parkolta le. Ezt követően a gépkocsiból kiszálló rendőr a panaszoshoz és társaságához lépett, és olyan mozdulatot tett, mintha ki akarná ütni a mobiltelefont a panaszos – illetve a fényképezőgépet a vele lévő egyik személy – kezéből. A rendőr igazoltatta a négyfős csoportot, de az intézkedés megkezdésekor nem köszönt, nem mondta meg a nevét, beosztási helyét, rendfokozatát, valamint az intézkedés okát sem közölte. A panaszostól – miután gépjárművezetői engedélyével igazolta személyazonosságát – a lakcímkártyáját is elkérte, és miután a panaszos azt nem volt hajlandó átadni, kilátásba helyezte, hogy ezért elő fogja állítani. Az intézkedés közben, 11.15 órakor a helyszínre érkeztek a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságának járőrei – akik passzív szemlélői voltak az eseményeknek –, illetve a Pénzjegynyomda Zrt. fegyveres biztonsági őrsegének parancsnoka is, és az intézkedés végéig jelen voltak. Az igazoltatást végző rendőr a panaszos és társai adatait RK lapon rögzítette. A panasz szerint az intézkedés 10.59 órától 11.41 óráig tartott. A társaság egyik tagja ez alatt több alkalommal hívta a 107-es segélyhívó számot a rendőr agresszív, fenyegető viselkedése miatt.

A fenti rendőri intézkedés miatt az állampolgár panaszt nyújtott be a Független Rendészeti Panasztestülethez. A panaszban foglalt sérelmek az alábbiakban foglalhatók össze:

- az intézkedés indokolatlan volt, ezért jogellenesen korlátozta a panaszos szabad mozgáshoz való alkotmányos jogát;
- a rendőr nem tartotta be az igazoltatás törvényben előírt formai követelményeit, az igazoltatás végén nevét és szolgálati helyét nem volt hajlandó közölni;
- a rendőr az intézkedés alatt agresszív, kulturálatlan magatartást tanúsított, és ki akarta ütni a panaszos kezéből a mobiltelefont;
- az igazoltatás során a rendőr el akarta kérni a panaszos lakcímkártyáját is, és mivel azt nem adta át, ezért elő akarta állítani;
- a panaszos személyazonosító adatait a rendőr RK lapon rögzítette, ezzel megsértve a személyes adatainak védelméhez fűződő jogát.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította, hogy a fenti intézkedés súlyosan sértette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvényben rögzített személyes adatok védelméhez, illetve tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a mozgásszabadsághoz való alapvető jogát is.

A panasz – az alábbiakban részletezett indokok alapján – részben megalapozott.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok – panasz, rendőri jelentések, meghallgatási jegyzőkönyv, a 107-es segélyhívó számra érkezett hívások, valamint a panaszos által rendelkezésre bocsátott felvétel hanganyaga – alapján tényállásszerűen a következők állapíthatók meg.

A panaszolt rendőri intézkedést a 07006 azonosító számú, az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Készenléti Rendőrség Különleges Szolgálatok Igazgatósága Pénzkísérő Szolgálat állományában szolgálatot teljesítő rendőr főtörzsőrmester foganatosította, aki a KBT-039 frsz-ú személygépkocsival 2009. március 26-án, Budapesten, az V. kerületi Markó utca 13-17. szám alatt található Pénzjegynyomdában látott el szolgálatot.

Szolgálati feladatának ellátása közben – mivel a közelben nem volt szabad parkolóhely, a Pénzjegynyomda szolgálati gépkocsijának beléptetését pedig késlekedés nélkül végre kellett hajtani – a rendőrségi járművet csak az épület előtti járdaszakaszon tudta leparkolni. Ezzel megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 40. §-ának (8) bekezdésében foglaltakat, mivel a várakozás ideje alatt a KRESZ 49. §-ának (4) bekezdése szerinti megkülönböztető fényjelzést sem használta. A beléptetést követően gondoskodott arról, hogy a gépjárművel átálljon szabályos parkolóhelyre. Ekkor – az autóból kiszállva – vette észre a róla, valamint az épület bejáratáról fénykép- és videó felvételeket készítő négy férfit, köztük a panaszost. A társaság közelebb ment hozzá, és közölték vele, hogy szabálysértési feljelentést tesznek ellene a tiltott helyen parkolás miatt, miközben egyikőjük éppen a rendőrség ügyeletét hívta és bediktálta a jelvénytáblát. A rendőr jelentése szerint mivel gyanúsnak találta azt a körülményt, hogy a csoport az épület bejáratát is fényképezi, ezért személyazonosságuk igazolására szólította fel őket.

A panaszos 2009. március 26-án, 11.00 órakor bejelentést tett a BRFK Központi Ügyeletére a szabálytalanul – a gyalogosforgalmat akadályozva – várakozó rendőrségi személygépkocsival kapcsolatban. Az ügyeletvezető utasítására 11.15 órakor kikerült a helyszínre a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-Járőr Alosztály 3 fős gépkocsizó járőre. A jelen lévő rendőr őrmester jelentése szerint az intézkedő rendőr főtörzsőrmester azt mondta, hogy az általa igazoltatott személyekkel szemben azért foganatosít intézkedést, mert szerintük szabálytalanul várakozott a szolgálati gépjárművel – amit ők videó felvétellel is rögzítettek –, majd felszólították jelvénytáblájának közlésére.

Az intézkedés során készült igazoltató (RK) lapok meg lettek semmisítve, a helyszínen lévő térfelügyelő kamerák felvételei pedig – jogszabályi felhatalmazás hiányában – nem kerülnek rögzítésre.

A Rtv. 29. § (1) bekezdése¹ felsorolja azokat a lehetséges indokokat, amelyek az igazoltatás során a jogszerű intézkedés alapjául szolgálhatnak. A panaszos, valamint a társai által tanúsított magatartás – a fotózás, és a szabálysértés bejelentése – ezen törvényi okok körébe nem sorolható. Az a körülmény, hogy a csoport az intézkedő rendőr, illetve a szolgálati személygépkocsi mellett a pénzjegynyomda épületének, mint védett objektumnak a

¹ **Rtv. 29. § (1) bekezdés:**

„A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

bejáratát is fotózta, nem szolgálhat az intézkedés indokául, mivel az intézmény közterületről történő fényképezését jogszabály nem tiltja vagy korlátozza.

A fentiekre tekintettel egyetértek a Panasztestületnek azzal a megállapításával, hogy *„az igazoltatást a rendőr jogalap hiányában foganatosította: annak oka a rendőri jelentés szerint egyértelműen az volt, hogy a panaszosok a rendőrségi szolgálati gépkocsiról felvételt készítettek.”* A fényképezés türése tekintetében szintén egyetértek a Panasztestület álláspontjával, mely szerint *„a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában semmilyen körülmények között nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés vagy felvétel készítése további intézkedésre sem ad alapot. Amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a fényképezés személyiségi jogát sérti, akkor (magánemberként) természetesen igénybe veheti a polgári jog által biztosított személyiségi jogvédelem eszközeit.”*

A rendőri intézkedés végrehajtása során a rendőr azonosítására vonatkozó, garanciális jelentőségű rendelkezéseket az Rtv. 20. §-a tartalmazza², míg a szolgálati fellépés módjának szabályait a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése részletezi³. Az Rtv. 20.§ (2) bekezdése szerint *„A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni”*. A panasz, illetve a rendelkezésre bocsátott hangfelvétel alapján a rendőr e kötelezettségének nem tett eleget.

Egy jogszerű és szakszerű igazoltatás során az Rtv. 29. § (3) bekezdése⁴ alapján történik meg az adatok rögzítése, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM rendelet 38. § (2) bekezdése⁵ alapján az igazoltató lap kitöltése.

Mivel a konkrét esetben már az igazoltatásnak sem álltak fenn a jogszabályi feltételei, ezért a panaszos személyes adatainak rögzítése sem volt jogszerű, mert arra a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 3. §-ának (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően, jogszabályi felhatalmazás nélkül került sor.

² **Rtv. 20. § (2) bekezdés:**

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

³ **A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM rendelet 4. § (1) bekezdése alapján:**

„A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszakkal megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelettel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.”

⁴ **Rtv. 29. § (3) bekezdés:**

„Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.” (...)

⁵ **A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007.(XII. 23.) IRM rendelet 38. § (2) bekezdése:**

„Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.” (...)

A fentiekre tekintettel az igazoltatás során a panaszosnak sérelmet szenvedett a tisztességes eljáráshoz, a szabad mozgáshoz, valamint a személyes adatok védelméhez való alkotmányos joga.

A panaszos személyazonosító okmányként vezetői engedélyét adta át, lakcímkártyája átadását pedig megtagadta, ugyanakkor álláspontom szerint emiatt őt semmilyen hátrány nem érte, valós jogsérelmet nem szenvedett. Az emiatt kilátásba helyezett előállítás azonban még akkor sem lett volna indokolt, ha az alapul szolgáló igazoltatás jogszerű lett volna.

„A panasz kivizsgálása során nem sikerült egyértelműen és kétséget kizáró módon megállapítani, hogy az intézkedő rendőr agresszív és kultúrátlan volt-e, illetve valóban ki akarta-e ütni a panaszosok kezéből a fényképezőgépet”, ezért e tekintetben – osztva a Testület álláspontját – nem tartom megállapíthatónak az alapjogsérelmet.

A panasszal szó szerint megegyező tartalmú beadványt terjesztett elő a panaszos egyik – szintén intézkedés alá vont – társa. Panaszának a Készenléti Rendőrség parancsnoka 29022/22-8/2009./P. számú, 2009. április 20-án kelt határozatában helyt adott, és az intézkedő rendőrrel szemben fegyelmi eljárást indított közlekedési szabálysértés elkövetése, illetve jogszerűtlen intézkedés miatt.

Fentiek alapján – elfogadva a Panasztestületnek a súlyos alapjogsérelemre vonatkozó megállapításait – a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2.§ (1) bekezdése, 58. § (1) bekezdése, valamint az 59. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1)-(2) bekezdései, valamint a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20.§-a, 29. § (1) és (3) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- a Közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet 40. § (8) bekezdése, a 49. § (4) bekezdése;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 4. § (1) bekezdése, a 38. § (2) bekezdése.

Budapest, 2009. július „ „

Dr. Bencze József r. altábornagy